

Dojenček v povprečju pridela dve toni o...

Ste se kdaj vprašali, kdo »pridela« največ smeti? Otroci ali odrasli? Presenečeni boste: dojenčki! En otrok od rojstva do dveh let in pol, kolikor je povprečna starost, ko začne hoditi na kahlico, samo s pleniaci »pridela« dve toni smeti.

Foto: Tomaž Sokol

ponudba v zadnjih letih precej povečala, imamo tudi dva slovenska proizvajalca (plenice Racman izdelujejo v naši občini). Krojene so kot PEU in se zapenjajo na ježka ali pritiskače. So iz bombaža ali bambusa. Če povijamo otroka izključno vanje, peremo vsaka dva ali tri dni, sušimo pa v sušilnem stroju, na radiatorjih ali zraku. Blato skupaj s prekrivnim lističem odvržemo v stranišče. Ker pralne plenice ne dajejo »občutka suhosti«, temveč otrok občuti mokroto, hitreje poveže potrebo z občutkom neugodja in zato hitreje osvoji kahlico.

Zaradi preproste uporabe (a slabe prepoznavnosti) se število družin, ki se iz zdravstvenih ali ekoloških razlogov odločajo za nakup in uporabo pralnih plenik zelo počasi, a vztrajno povečuje tudi v Sloveniji.

Zakaj poudarjamo zdravstveni vidik? PEU (pa tudi ženski vložki in tamponi) vsebujejo številne škodljive snovi, kot so:

1. natrijev poliakrilat, poznan kot super vpojni gel, ki daje »občutek suhosti«. Sam po sebi ni strupen, a povzroča izsuševanje ritke in plenici izpuščaj. Kljub nestrupenosti pa zaradi super vpojnosti za dojenčka pomeni smrt, če ga zaužije 5 g ali več;

2. dioksin, ki je stranski produkt beljenja s klorom in velja za najbolj verjetnega povzročitelja raka (dioksin se sprošča tudi, ko kurimo plastične in druge odpadke, ki jih ne bi smeli kuriti, ampak bi jih morali odložiti v primerne zabojnike);

3. TBT, ki je pravzaprav biocid, dodajajo ga v plenice iz preventivnih razlogov proti glivicam. Skozi kožo (še posebej preko sluznice) prehaja v obtok, kjer ima škodljive vplive na imunski sistem, še bolj zastrašujoče pa je, da deluje kot hormonski motilec, ki lahko povzroči tudi neplodnost dečkov. Če temu dodamo že dolgo znano dejstvo, da se v PEU dečkom pregreva moda, kar ima lahko enake

Renata:

»Ko smo začeli uporabljati pralne plenice, sta me zelo presenetili dve stvari. Najprej to, kako dobro jih je Hajna sprejela, saj sem jo prej mesec dni povijala v plenice za enkratno uporabo.

Nikakršnih težav ni bilo, čeprav je občutila mokroto in so malo debelejšje. Nato pa dejstvo, da je z njimi tako malo dela. Pričakovala sem, da ga bo veliko več. Nad pralnimi plenikami sem tako navdušena, da previjam vedno, ko imam obiske, že zato, da lahko pogovor preprosto speljem nanje in širim ekološko zavest še med prijateljicami.«

posledice, postane zastrašujoče in hkrati razumljivo, zakaj farmacevtski lobi spodbuja uporabo »uporabi-zavrzi« izdelkov.

Ekologija? Ogromne količine plenik za enkratno uporabo, ki se odvržejo na deponijah, razpadajo do 500 let. Temu prištejemo še blato, ki bi moralo biti odstranjeno v kanalizacijo, tako pa, zavito v plastičen ovoj, na deponijah predstavlja prave male »biološke bombe«, saj se bakterije lahko prosto širijo oz. lahko pride do izplakovanja blata v podtalnico (izjema so še preredke primerno urejene deponije).

Drži, da tudi pralne plenice niso ekološko neoporečne, saj za pranje potrebujemo več vode in praška. Toda nepredstavljivo večje količine vode in naftnih derivatov se uporabi pri pridelavi PEU (plastika), za polnilo se poseka preštevila drevesa (kar je globalno zelo sporno), v okolje se spusti ogromne količine močno onesnažene vode, medtem ko za pranje lahko izberemo tudi manj oporečne praške, novejši stroji pa tudi porabljajo bistveno manjše količine vode in električne energije.

Pa se spleča?

Ste že kdaj izračunali, koliko denarja porabimo za nakup plenik za enega otroka? Ne, ker je strošek za plenice tako nujen in vsakodnevni? V tabeli si lahko ogledate primerjavo za PEU in pralne plenice. Presenečeni? Opozoriti je potrebno še na komunalne stroške. Nekaterim družinam se namreč ti ne povečajo (se pa zato občini), drugi pa potrebujejo kakšno vrečo na mesec več.

Subvencije

Že tako trenutne razmere niso cvetoče in mnogo ljudi je v finančni stiski, izdatki pa se s prihodom novorojenčka še dodatno povečajo. Pralne plenice so v začetku kar znaten finančni zalogaj. Kako tedaj? Ena možnost je nakup na obroke, drugo pa že leta prakticirajo v ekološko naprednejših državah: Avstrija, Francija, Anglija, Kanada. Gre za subvencioniranje nakupa, ki pa je različno: lahko na državnem, regijskem ali občinskem nivoju. V Avstriji so npr. izračunali, da en otrok stane državo zgolj zaradi plenik 400 evrov, zato za nakup pralnih plenik dajejo vsaj 100 evrov subvencije, pogosto pa

V naši občini je zdaj približno 270 otrok, starih do dveh let in pol. Velika večina med njimi uporablja plenice za enkratno uporabo (PEU), torej v letu dni ustvarijo približno 215 ton odpadnih plenik (približno 1470 kubičnih metrov), kar pomeni 48.510 evrov za smetarino. Ali bi glede na to, da odpadke pridno ločujemo, polnimo rumene vreče in poskušamo z odpadki prihraniti kjerkoli se da, lahko naredili kaj koristnega tudi v primeru plenik?

Lahko – z izbiro pralnih plenik. A pomembnejše je dejstvo, da so take plenice veliko bolj zdrave (še posebej za fantke), veliko bolj ekološke, pa tudi veliko cenejše.

Zdravje in občutek suhosti

Sodobne krojene pralne plenice so v tujini znane že desetletje in več, tudi v Sloveniji se je

Koliko stanejo otroške plenice?

izračun za obdobje povijanja enega otroka (0–2,5 let)		plenice za enkratno uporabo		krojene pralne plenice	
zaloga plenik	potrebna količina/cena	5500	1430 €	13 dnevnih	178,00 €
				4 nočne	50,40 €
				5 prekrivnih hlačk	61,50 €
				10 rolic prekrivnih lističev	49,00 €
druga oskrba	odvoz odpadkov	2 toni	218 €	pralni prašek	64,80 €
	deponija		168 €	voda	24,00 €
	okoljska taksa		38 €	elektrika (pralni stroj, višja tarifa)	20,50 €
elektrika (sušilni stroj, nižja tarifa)					33,40 €
skupaj		1854 €		482,00 €	

Vir in pojasnila k izračunu: www.pleniceRACMAN.si

padnih pleníc

polovico vrednosti, a največ 200 evrov (odvisno od občine). V Angliji se odvzame osem milijonov pleníc dnevno, zato poleg subvencije ponujajo tudi pralne servise. V sosednji Italiji dobijo starši ob rojstvu bon za nakup pralnih pleníc, občine pa tudi aktivno promovirajo njihovo uporabo in še bi lahko naštevali. V Sloveniji, kot ponavadi pri ekologiji, capljamo nekje daleč zadaj. Očitno nas ne zbudi niti evropsko sodišče.

Sprašujem se, čemu se občine ne odločajo za subvencioniranje in spodbujanje nakupa pralnih pleníc. Zaradi neznanja, nepoznavanja, zatiskanja oči ali brezbriznosti? Na občini Gorenja vas - Poljane se trudijo, da se stroški smetarine za občane ne bi bistveno povečali. Zaradi številnih načrtov trenutno ne razmišljajo o spodbudah za nakup pralnih pleníc, ne zavračajo pa te možnosti v prihodnosti. Držimo pesti!

Tudi sama za svojo hčer uporabljam pralne pleničke in lahko iz prve roke potrdim, da ni bistveno več dela kot z odnašanjem smeti. V pralne pleničke sem jo začela povijati 14 dni po rojstvu. Vse trditve proti pralnim pleničkam: otrok je predebelo povit, mu je vroče, ker je moker, ima vneto ritko/mehur, otroka gibalno ovirajo, lahko gladko zavržem. Hčerko povijam že leto dni in pleničke se obnesejo v vseh letnih časih, pleničke (in prekrivne hlačke) dihaajo in ne povzročajo pregrevanja (v nasprotju s PEU), ritka je zdrava in je sploh ni potrebno mazati, hči se je plazila zelo zgodaj in shodila normalno pri enem letu. Všeč mi je tudi, da jih nikoli ne zmanjka in ni potrebno misliti, kdo in kam bo šel kupit nov paket.

Tako občina kot občani si zaslužijo pohvalo za ves trud in skrb za čistejšo in varnejšo okolje, da pridno ločujejo smeti, reciklirajo. Predstavila pa sem še en vidik, ki se le redko omenja, a prav tako predstavlja zelo pomembno skrb za naše potomstvo in naravo. Naj bodo Poljančki še naprej zdravi – v čistem okolju, kot s(m)o od nekdaj bili.

Polona Sokol, Viral



Kam s tem odpadkom?

Izobraževanje o smeteh ne škodi

O tem, v katero kanto s tem odpadkom, se je sredi marca dalo podučiti (le) 28 krajanov KS Sovodenj. Družba, kakršna smo, smo velika proizvajalka odpadkov. Zamisliti se moramo in ukrepati ter preprečiti nastanek vsaj dela odpadkov. To lahko storimo s pravilno pripravo odpadkov za ponovno uporabo, da bo mogoče izpeljati recikliranje ali druge postopke predelave.

Novembra lani smo odpadke začeli zbirati po t. i. sistemu rumene vreče in pozitivni rezultati so menda že vidni. Sliši se obetavno, če bomo le vsi občani dovolj pozorni, kam kaj stresemo. Na predavanju Kristine Knific, ki je na občini odgovorna za to področje, smo prisotni dobili nove informacije in potrditev, ali pravilno ločujemo odpadke. Ste neuporabno obutev, oblačila, torbe, ohišje sveč, uporabljene cvetlične lončke, keramiko (krožnike, skodelice), navadne žarnice, okenska stekla, ogledala, odtočne plastične cevi, vtičnice, manjše kose igrač, kosti, stiropor ... namenili v ostanek odpadkov? Ste gajbice iz stiroporja in stiropor od novega gospodinjskega stroja, pokrovice od kozarcev, izpraznjeno in čisto embalažo od barv, čisto folijo od bal, plastično folijo od rastlinjakov dali med embalažo? Ste avtomobilske žarnice, platenke od olj, neizpraznjeno embalažo od barv, varčne in neonske

Potrudimo se pri pravilnem ločevanju odpadkov in prihodnji rodovi nam bodo hvaležni, saj bomo z eno tono zbranega papirja ohranili 17 dreves in 40 kubičnih metrov čiste vode!

žarnice, pnevmatike, plašče od koles prihranili za oddajo k nevarnim odpadkom? Ste med kosovne odpadke oddali neuporabne mobilne telefone, polnilce, večje kose igrač, stara okna s steklom? Če ste zamenjali ploščice, stare sodijo med gradbeni odpadke v zbirni center.

Naša občina je ena izmed treh v Sloveniji, ki si je izbrala tak model ločevanja odpadkov. Prisotni na predavanju so razmišljali tudi o številu pripadajočih vreč. Izrazili so potrebo po večjem številu rumenih in manjšem številu zelenih vreč.

Milka Burnik

Skrbimo za čisto okolje

Šolarji odpadke pobirajo vsak teden

V današnjem času, ko je veliko govora o globalnem segrevanju in prekomernem onesnaževanju planeta, so čistilne akcije zelo dobrodošle in tudi čedalje pogostejše. Skrb za okolje se najprej prične doma, predvsem s skrbnim ravnanjem z odpadki. Bodimo drug drugemu zgled pravilnega ravnanja, saj s tem prispevamo v skupno dobro in poskrbimo za naravo. Tega se dobro zavedajo tudi učenci iz OŠ Ivana Tavčarja, kjer dajejo velik poudarek ekologiji. Vsak teden organizirajo čistilno akcijo, ki se je udeleži en razred. Predvsem počistijo okolico šole do Mihevka, Blat in trgovskega centra v Gorenji vasi. Učence predvsem motijo cigaretni ogorki, včasih jih na tleh leži tudi po več skupaj. »Bodimo obzirni, saj vsi vemo, kam cigaretni ogorki spadajo!« opozarjajo.

Na Sovodnju si bodo razdelili teren

Na območju krajevne skupnosti Sovodenj bo očiščevalna akcija potekala v soboto, 25. aprila. Že vrsto let ima vsako društvo v kraju določen teren (dolino, cesto, ob potokih), ki ga pregleda in pobere morebitne odpadke. Tako naj bi bilo tudi letos. M. Bu.

Za strugo Poljanske Sore pa predvsem skrbijo ribiči Ribiške družine Visoko. Ti vsako leto v mesecu marcu, na dan, ko imajo letni občni zbor, s svojimi člani organizirajo čistilno akcijo in temeljito očistijo strugo Poljanske Sore od Trebije do Visokega. Tudi letos so poskrbeli, da je obrežje tako, kot bi ves čas moralo biti. Upajmo, da bo čim dlje tako tudi ostalo. Žan Mahnič

Povabilo na delovno akcijo

17. aprila 2009 Hotavljane in okoliške vasi, Srednje Brdo, Volaka, Čabrače in Suša, pripravljajo delovno akcijo. Letos se jim bodo prvič pridružili tudi vaščani Hlavčih Njiv. Priprave na akcijo so v polnem teku. Na Hotavljah bodo pripravili pravo »rokodelsko ulico«, kjer bodo izdelovali unikatne koše za smeti in cvetličnjake, oblikovala pa se bo tudi »golcarska« ekipa. Urejevali bodo peš poti do Slajke, sadili rože, zasadili dreved. Obnovili bodo cestne označbe, očistili ceste in njihovo okolico, prepleskali most na glavni cesti v smeri Žirov, postavili tablo za »novo nastalo« glasbeno šolo.

Za vse udeležence akcije, med njimi bosta tudi PGD Hotavljane in Gorenja vas, bo ob 10. uri dopoldan mobilna malica, saj bo poskrbljeno za vaško kuhinjo, ki bo nahranila vsa lačna usta.

Vaška odbora Hotavljane in Volaka vabita, da se jim pridružite na delovni akciji. Zbor bo ob pol osmih zjutraj pred združenim domom na Hotavljah ter po vseh omenjenih vaseh, zaključek pa je predviden za 16. uro. Po končani delovni akciji bo zaigrala domača harmonika. Sodelovanje pri akciji je na lastno odgovornost.

Lidija Razložnik